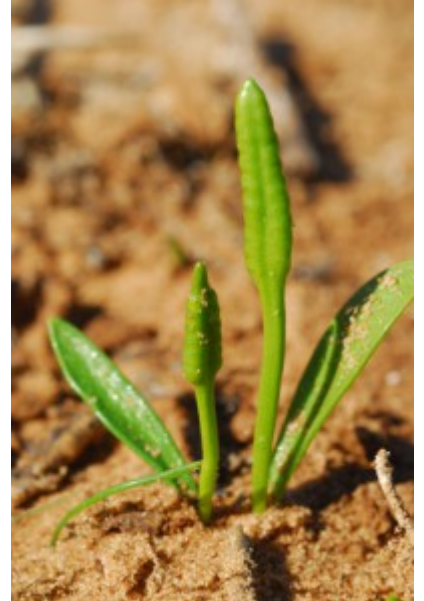

לשון-אפעה קטנה *Ophioglossum lusitanicum* - מין אדום במישור החוף (ינואר 2015)

כתב: אבי שמידע

פתיח: לשון-אפעה קטנה היא שרך הנראה כמו צמח חד-פסיגי "רגיל" בעל שני עלה אזמלני בשרני אשר בבסיסו צומח עוקץ בעל "שיבולת ירוקה" וכל הצמח דומה לדגני או גומאי זעיר בגודל 3-5 ס"מ. מתברר שזהו שרך נדיר ביותר בישראל הגדל רק במישור החוף ונמצא בסכנת הכחדה.

לשון-אפעה קטנה *Ophioglossum lusitanicum* הוא שרך עשבוני רב-שנתי זעיר (5-8 ס"מ) הגדל בארץ בכיסי קרקע בכורכרי מישור החוף. לצמח ציצת שורשים צפופה המקנה לו מראה של גיאופיט הדומה לאחילוף זעיר. העלים שלמים, אזמלניים ומתוכם יוצאים עמודי המנבגים. המנבגים צפופים לאורך קצה הגבעול בשני טורים. זהו השרך היחידי בארץ אשר בו המנבגים ממוקמים על ענפים מיוחדים (=ספורופילים) הנפרדים מהעלים הרגילים. המנבגים נפתחים בסדקי רוחב. ההפרדה בין עלים רגילים לעלים נושאי מנבגים משייכת את הסוג לקבוצות קדומות יותר של שרכים, השונות מאלה של השרכים השכיחים בישראל ובאירופה, קבוצות ששלטו בעבר הגיאולוגי בתקופות הקרבון והפרם ויצרו יערות ענק על פני מרחבים עצומים. המין מופיע לאחר גשמי החורף של דצמבר-ינואר ומפתח את עלי המנבגים בחודש פברואר.

לשון-אפעה קטנה. צילם:

רודיגר פראסה ©

הצמח נדיר מאוד במישור החוף. תחום תפוצתו משתרע משמורת לימן בחוף הגליל המערבי ועד דרום השרון, על כורכרים או אדמת חמרה מעורבת עם תלכידי כורכר.

מין נוסף של **לשון-אפעה** הגדל בישראל הוא **לשון אפעה רבת-עלים (מצרית)**. זהו מין קרוב הגדל במדבר קיצוני בחולות ונמצא בארץ רק בערבה - בחולות שיזף וליד סמר. למין זה עלים רחבים יותר לעומת **ל.א. קטנה** והם דומים לעלי **אחילוף זעיר**. שני המינים של **לשון-אפעה** הגדלים בארץ מצויים בסכנת הכחדה ("**אדומים**") ומוגנים בחוק בתוקף היותם שרכים.

הסוג כולו הוא סוב-קוסמופוליטי ובאירופה גדלים 3 מינים. מספר הכרומוזומים בתאים הוא 140-1400 והוא הגבוה ביותר הגבוה הידוע. כמה מינים משמשים ברפואה, מעטים כצמחי נוי, ומין אחד הוא אפיפיט טרופי ארוך-חיים בעל עלה מחומש.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 לשון-אפעה קטנה *Ophioglossum lusitanicum* - מין אדום במישור החוף, "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

<https://www.kalanit.org.il/ophioglossum-lusitanicum-01-2015>